

ที่ ศร ๐๐๐๕/ 00388

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
ถนนพระอาทิตย์ กท ๑๐๒๐๐

๗ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง แจ้งคำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๑

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๕/๒๕๕๑ วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

ด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ขอคำวินิจฉัยในการเสียสิทธิของบุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้งว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเสียสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ สำหรับใช้บังคับแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปเลือกตั้ง และมีได้แจ้งเหตุการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามนัยมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้หรือไม่

บัดนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาวินิจฉัยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสำเนาคำวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญ ที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และนำเสนอคณะกรรมการต่อไปด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

✓

(นายพอล เสงเจริญ)

ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

กลุ่มวิเคราะห์กฎหมายและคดี

โทร. ๓๕๖-๐๑๔๐, ๖๒๕-๒๕๕๕ ต่อ ๒๔๒๘

โทรสาร ๖๒๕-๒๕๕๕ ต่อ ๒๔๑๕

๑๒/๑๗

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๔๑

วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๑

เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งขอคำวินิจฉัยในการเสียสิทธิของบุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งส่งคำร้องลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๑ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเสียสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากรัฐสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุแล้วแต่เหตุนั้นมีสาเหตุอันสมควร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๓ ได้หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาเรื่องการเสียสิทธิของบุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๓ แล้ว มีปัญหาว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเสียสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากรัฐสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุแล้วแต่เหตุนั้นมีสาเหตุอันสมควร ได้หรือไม่ เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเห็นเป็นสองฝ่าย คือ ฝ่ายแรก เห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่อาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเสียสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากรัฐสำหรับบุคคลดังกล่าวได้ เพราะจะขัดกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งได้ย่อมเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ” มิใช่ให้บุคคลดังกล่าวเสียสิทธิตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ฝ่ายที่สอง เห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเสียสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากรัฐได้

สำเนาถูกต้อง

๗๔๗

(นางชนินฐา โตโพธิ์ไทย)

หัวหน้ากลุ่มงาน กก.๒

- ๒ -

เพราะคำว่า “ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสอง มิได้บัญญัติว่า จะต้องบัญญัติกฎหมายในลักษณะใด ดังนั้น การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๓ บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเสียสิทธิดังกล่าวจึงสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแล้ว

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยดังนี้

๑. คณะกรรมการการเลือกตั้งมีสิทธิเสนอปัญหาข้างต้นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ได้หรือไม่

๒. คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเสียสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากรัฐสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุแล้วแต่เหตุนั้นมีสาเหตุอันสมควร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๓ ได้หรือไม่

พิเคราะห์ตามปัญหาที่ต้องวินิจฉัยแล้วเห็นว่า

ปัญหาแรก เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้มีขึ้น มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเสียสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากรัฐสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุแล้วแต่เหตุนั้นมีสาเหตุอันสมควร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๓ โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเห็นแตกต่างกันตามที่กล่าวข้างต้น และเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา วินิจฉัย จึงถือได้ว่ากรณีมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญแล้ว ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับเรื่องไว้พิจารณาได้

ปัญหาที่สอง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสอง บัญญัติให้บุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งได้เสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑

สำเนาถูกต้อง

๗๕๗

(นางชนิษฐา โตโพธิ์ไทย)

หัวหน้ากลุ่มงาน กค.๒

4/17

- ๓ -

มาตรา ๒๓ บัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และมีได้แจ้งเหตุแห่งการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุแล้วแต่เหตุนั้นมีสาเหตุอันสมควร เสียสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากรัฐตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ทำให้มีปัญหว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และ วิธีการที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือแจ้งเหตุแล้ว แต่เหตุนั้นมีสาเหตุอันสมควร จะต้องเสียสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ วรรคสอง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุ อันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งได้ ย่อมเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ” แต่รัฐสภาตราพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๓ เพียงว่า “ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือ แจ้งเหตุแล้วแต่เหตุนั้นมีสาเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นบุคคลซึ่งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยไม่แจ้งเหตุอัน สมควรที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้..... ให้ผู้นั้นเสียสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากรัฐตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด” โดยมีได้ระบุให้ชัดเจนว่าสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากรัฐนั้น คือ “สิทธิ” ในเรื่องใดบ้าง เพราะสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากรัฐนั้น หากเป็นสิทธิที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ การจำกัดสิทธิดังกล่าวจะต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ไว้ในกฎหมายนั้นด้วย พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๓ กำหนดการเสียสิทธิไว้ไม่สมบูรณ์และไม่ชัดเจนและให้อำนาจ คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเสียสิทธิด้วย จึงเท่ากับเป็นการให้อำนาจ คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้กำหนดการเสียสิทธิและหลักเกณฑ์และวิธีการเสียสิทธิดังกล่าว โดยไม่ต้อง ผ่านกระบวนการตรากฎหมายของรัฐสภา จึงไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ และมาตรา ๓๓๔ (๑)

สำเนาถูกต้อง

๗๔/๗

(นางชนิษฐา โตโพธิ์ไทย)

หัวหน้ากลุ่มงาน กก.๒

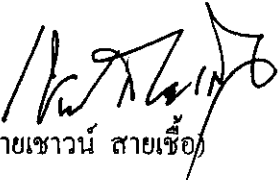

15/17

- ๔ -

ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๓ จึงเป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และเป็นอันใช้บังคับมิได้ตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

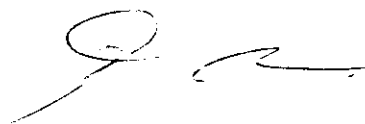
โดยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเสียสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากรัฐสำหรับผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมิได้แจ้งเหตุการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุแล้วแต่เหตุนั้นมีเหตุอันสมควร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๓

(นายชวน หลีกภัย)

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

(นายโกเมน ภัทรภิรมย์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจุมพล ณ สงขลา)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

สำเนาถูกต้อง

๖๕๒

(นางชนิษฐา โตโพธิ์ไทย)

หัวหน้ากลุ่มงาน กค.๒

16/17

- ๕ -

(คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๔๑)

(พลโท จุล อติเรก)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายชัยอนันต์ สมุทวณิช)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายประเสริฐ นาสกุล)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายปรีชา เฉลิมวณิช)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายมงคล สระฐาน)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

สำเนาถูกต้อง

(นางชนิษฐา โตโพธิ์ไทย)

หัวหน้ากลุ่มงาน กค.๒

17/17

- ๖ -

(คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๔๑)

(นายสุจินดา ขงสุนทร)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายสุวิทย์ ชีรพงษ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอนันต์ เกตุวงศ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอิสสระ นิตินนท์ประกาศ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอูระ หวังอ้อมกลาง)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

สำเนาถูกต้อง

๗๘๖

(นางชนิษฐา โตโพธิ์ไทย)

หัวหน้ากลุ่มงาน กค.๒